

Brüsszel, 2019.7.22.
COM(2019) 342 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, az Európai Unióból származó pénzügyi üzenetadatoknak a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program céljából történő feldolgozásáról és az Amerikai Egyesült Államok részére való átadásáról szóló megállapodás végrehajtásának közös felülvizsgálatáról

{SWD(2019) 301 final}

Az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, az Európai Unióból származó pénzügyi üzenetadatoknak a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program céljából történő feldolgozásáról és az Amerikai Egyesült Államok részére való átadásáról szóló megállapodás 2010. augusztus 1-jén lépett hatályba¹.

Az eljárás ismertetése

A megállapodás 13. cikke előírja a biztosítékok, ellenőrzések és kölcsönösségi rendelkezések rendszeres közös felülvizsgálatát, amelyet az Európai Unió és az Egyesült Államok, többek között az Európai Bizottság, az Egyesült Államok Pénzügyminisztériuma (a továbbiakban: Pénzügyminisztérium), valamint az uniós tagállamok két adatvédelmi hatósága képviselőiből, és esetleg biztonsági és adatvédelmi szakértőkből és igazságügyi tapasztalattal rendelkező személyekből álló felülvizsgálati csoportoknak kell elvégezni.

E jelentés a megállapodás hatálybalépését követő ötödik közös felülvizsgálatot érinti, és a 2016. január 1-jétől 2018. november 30-ig tartó harmincöt hónapos időszakra vonatkozik. A megállapodás 2011 februárjában elvégzett első közös felülvizsgálata² a megállapodás hatálybalépését követő első hat hónapot (a 2010. augusztus 1-jétől 2011. január 31-ig tartó időszakot), míg a 2012 októberében elvégzett második közös felülvizsgálat³ a rákövetkező húsz hónapot (a 2011. február 1-jétől 2012. szeptember 30-ig tartó időszakot) fedte le. A 2014 áprilisában végzett harmadik közös felülvizsgálat egy tizenhét hónapos (2012. október 1-jétől 2014. február 28-ig tartó) időszakot fedett le⁴. A 2016 márciusában végzett negyedik közös felülvizsgálat egy huszonkét hónapos (2014. március 1-jétől 2015. december 31-ig tartó) időszakot fedett le⁵. A Bizottság 2013. november 27-én közleményt fogadott el a Bizottságnak és a Pénzügyminisztériumnak a megállapodás 6. cikkének (6) bekezdése szerinti, a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program keretében rendelkezésre bocsátott adatok jelentőségéről elfogadott közös jelentéséről⁶.

A megállapodás 13. cikkének (3) bekezdésével összhangban a felülvizsgálat kapcsán az Európai Bizottság képviselte az Európai Uniót, és a Pénzügyminisztérium képviselte az Egyesült Államokat. A felülvizsgálatban részt vevő uniós csoportot a Bizottság egy vezető tisztviselője vezette, és a csoport összesen két bizottsági tisztviselőből, valamint a két adatvédelmi hatóság képviselőiből állt.

Az ötödik közös felülvizsgálatot két fő lépésben végezték el: az elsőre 2019. január 15-én az Europol hágai központjában, a másodikra 2019. január 31-én és február 1-jén a Pénzügyminisztériumban, Washingtonban került sor.

¹ HL L 195., 2010.7.27., 5. o.

² SEC(2011) 438 végleges.

³ COM(2012) 454 final.

⁴ COM(2014) 513 final és SWD(2014) 264 final, 2014.8.11.

⁵ COM(2017) 31 final és SWD(2017) 17 final, 2017.1.19.

⁶ COM (2013) 843 final, 2013.11.27.

Ez a jelentés a felülvizsgálatot megelőzően kiküldött uniós kérdőívre a Pénzügyminisztérium által adott írásos válaszokban közölt információkon, a Pénzügyminisztérium munkatársaival, valamint a felülvizsgálatban részt vevő amerikai csoport tagjaival folytatott megbeszéléseken elhangzott információkon, valamint más, nyilvánosan elérhető pénzügyminisztériumi dokumentumokban szereplő információkon alapul. A jelentés figyelembe veszi továbbá az Europol személyzete által a felülvizsgálat során rendelkezésre bocsátott információkat, beleértve az Europol adatvédelmi tisztviselője által benyújtott dokumentumokat is. A rendelkezésre álló információk kiegészítése érdekében a Bizottság a kijelölt szolgáltatóval is találkozott és információkat szerzett be tőle, valamint 2019. április 3-án találkozót szervezett, hogy visszajelzést kapjon a tagállamoktól megállapodás viszonyossági rendelkezéseivel kapcsolatban.

Ajánlások és következtetések

A Pénzügyminisztériumtól, az Europoltól, a kijelölt szolgáltatótól és a független felügyeleti szervektől kapott információk és magyarázatok, továbbá a releváns dokumentumok ellenőrzése és a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program rendszerében lefuttatott keresések véletlenszerűen kiválasztott mintája alapján a Bizottság meggyőződött a megállapodás, illetve annak biztosítékai és kontrolljai megfelelő végrehajtásáról.

A Pénzügyminisztériumtól kapott, részletes és rendszeresen frissített igazoló dokumentumok alapján az Europol az ellenőrzési feladatait a megállapodás 4. cikkével teljes mértékben összhangban végrehajtja. A felügyeleti mechanizmus zökkenőmentesen működik és eredményesen biztosítja, hogy az adatok kezelése megfeleljen az 5. cikkben meghatározott feltételeknek. A le nem hívott adatokat – a megállapodás 6. cikke (4) bekezdésének megfelelően – legkésőbb a beérkezéstől számított öt éven belül törlik.

A terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program változatlanul kulcsfontosságú eszköz a gyaníthatóan a terrorizmus finanszírozásával és tervezésével összefüggő tevékenységekre vonatkozó, időszerű, pontos és megbízható információk biztosításához. A program segítséget nyújt a terroristák és támogatói hálózataik beazonosításához és felkutatásához az egész világra kiterjedően. A mostani felülvizsgálati időszakban a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program továbbra is komolyabb előnyöket nyújtott az EU számára. A program a 2015 óta megszaporodó terrortámadások miatt egyre fontosabb eszközzé vált. Bizonyos esetekben a megállapodás keretében nyújtott információk segítettek elő az Unió területén elkövetett terrortámadásokra vonatkozó nyomozásokat.

Ami a további javítási lehetőségeket illeti, a Bizottság azt javasolja, hogy a Pénzügyminisztérium a 4. cikk szerinti megkeresések évenkénti értékelése során vizsgálja meg azokat az üzenettípusokat és földrajzi régiókat, amelyek tekintetében a legtöbb és a legkevesebb találat érkezik a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program rendszerében lefuttatott keresések során. E vizsgálat eredményét is figyelembe kell venni a későbbi 4. cikk szerinti megkeresések során, és be kell építeni azokba. Ez még pontosabban megfogalmazott megkeresésekhez vezethetne azért, hogy minimálisra csökkentsék a 4. cikk (2) bekezdésének megfelelően a kijelölt szolgáltatótól kért adatok mennyiségét. A Bizottság továbbá javasolja, hogy a Pénzügyminisztérium javítsa az úgynevezett „lehívott adatok”

megőrzésének szükségességét felülvizsgáló mechanizmusait annak érdekében, hogy ezeket az adatokat csak addig őrizték meg, amíg azon adott nyomozás vagy büntetőeljárás során szükséges, amelyhez azokat felhasználták (a 6. cikk (7) bekezdése). E tekintetben a Bizottság azt is kéri a tagállamoktól, hogy a Pénzügyminisztérium későbbi tájékoztatása céljából tájékoztassák az egyablakos ügyintézési pontként eljáró Europol arról, ha egy ügyet jogerősen lezártak, annak a főszabály szerint az ügyvel kapcsolatos lehívott adatok törléséhez kell vezetnie. Különös figyelmet kell fordítani azokra a lehívott adatokra is, amelyeket a Pénzügyminisztérium elemzői megtekintenek, azonban a relevanciával kapcsolatos megfontolások miatt nem terjeszthetők tovább egy konkrét nyomozás keretében.

Ezen túlmenően a tagállamoknak rendszeres visszajelzést kell adniuk az Europolnak a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program keretében kapott hírszerzési adatoknak a Pénzügyminisztériummal való megosztásáról és adott esetben hozzáadott értékéről, aminek révén további javulás lenne elérhető a megállapodás 9. és 10. cikke alapján megosztott információk minősége és mennyisége tekintetében. A Bizottság nagyra értékeli az Europol, és arra biztatja a szervezetet, hogy folytassa a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó programmal kapcsolatos tájékozottság fokozására irányuló erőfeszítéseit, és nyújtson támogatást azon tagállamoknak, amelyek az Europol tanácsaira és szakértelmére támaszkodva dolgoznak ki a 10. cikk szerinti célzott megkereséseket.

A Bizottság megjegyzi, hogy úgy tűnik, hatékonyan működnek a személyek annak megállapítására irányuló kérelmeinek feldolgozására irányuló eljárások, hogy a megállapodásnak megfelelően tiszteletben tartották-e a személyes adataik védelmét. A Bizottság mindazonáltal azt javasolja, hogy a Pénzügyminisztérium gondoskodjon arról, hogy az ilyen ellenőrzések kiterjedjenek a megállapodás szerinti valamennyi vonatkozó jogra, ideértve azt is, hogy csak abban az esetben keressenek az adatokra, ha olyan előzetesen meglévő információk vagy bizonyítékok állnak rendelkezésre, amelyek alátámasztják azt a feltételezést, hogy a keresés tárgya összefüggésbe hozható a terrorizmussal vagy annak finanszírozásával.

A Bizottság üdvözlí az amerikai hatóságok részéről tanúsított átláthatóságot az információmegosztás terén, ami jól illusztrálja, hogy a program a terrorizmus elleni küzdelemre irányuló nemzetközi erőfeszítések értékes eszközének számít. A jelenlegi közös jelentés és a felülvizsgálat részletes információkkal szolgál a program keretében rendelkezésre bocsátott információk lehetséges és tényleges felhasználási módjairól, azokat konkrét eseteken is szemlélítve, és e felülvizsgálat keretében világosan kifejti a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program működését és hozzáadott értékét.

Az Egyesült Államok hatóságai jelentős mértékben éltek a megállapodás 9. cikkében biztosított azon lehetőséggel, hogy önkéntesen adjanak át a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó programból származó információkat az uniós hatóságoknak. Emellett a felülvizsgálat tárgyát képező időszakban az Europol számos alkalommal proaktív módon kezdeményezett megkeresést a megállapodás 10. cikke alapján. Ez hozzájárult ahhoz, hogy az uniós hatóságok jobban tudatában legyenek a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program lehetőségeivel, és így e hatóságok fokozottabb mértékben vették igénybe a

programot. Az uniós hatóságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a Pénzügyminisztérium által papíralapon szolgáltatott hírszerzési információkat hatékonyabban lehetne feldolgozni, ha digitálisan biztosítanák azokat. A Bizottság felkéri a Pénzügyminisztériumot és az Europolt annak mérlegelésére, hogy – a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program biztonsági szabályaival összhangban – milyen módon lehetne megkönnyíteni a hírszerzési információk feldolgozását.

A megállapodás megfelelő végrehajtásához, a szerződő felek közötti bizalomra épülő kapcsolat kiépítéséhez, valamint az érdekelt feleknek a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó program hasznosságával kapcsolatban nyújtott biztosítékokhoz nélkülözhetetlen a megállapodás rendszeres felülvizsgálata. A Bizottság és a Pénzügyminisztérium megállapodott abban, hogy a megállapodás 13. cikke szerinti következő közös felülvizsgálatot 2021 elején fogják elvégezni.

A megállapodás működését, a közös felülvizsgálat folyamatát, annak eredményeit és ajánlásait az e jelentéshez kapcsolódó szolgálati munkadokumentum részletesen ismerteti.